

**K výkladu Zoznamu tretích štátov v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 343/2015 Z. z.
o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších
predpisov**

Novelami zákona o verejnom obstarávaní (ďalej len „ZVO“), konkrétne zákonom č. 395/2021 Z. z. s účinnosťou od 31. 3. 2022 a zákonom č. 86/2022 Z. z. s účinnosťou od 1. 4. 2022, boli ustanovené nové pravidlá uplatňovania princípu reciprocity v procese verejného obstarávania voči tretím štátom, s ktorými nemá Európska únia alebo Slovenská republika uzavretú medzinárodnú zmluvu vzájomne zaručujúcu rovnaký a účinný prístup k verejnému obstarávaniu.

Ide konkrétne o ustanovenie § 10 ods. 4 ZVO a následne nadväzujúce ustanovenia § 40 ods. 5 písm. e), § 40 ods. 6 písm. m) a § 41 ods. 2 ZVO, ktoré smerujú k možnosti, resp. k povinnosti vylúčiť z verejného obstarávania vybrané subjekty, ak sú splnené ďalšie zákonné podmienky.

Vyššie citované novely ZVO zavádzajú vo vzťahu k uplatňovaniu vyššie citovaných ustanovení ZVO dvojaký režim – povinnú aplikáciu týchto ustanovení a ich dobrovoľnú aplikáciu.

Režim povinnej aplikácie je založený na nariadení vlády Slovenskej republiky (ďalej len „nariadenie vlády“ a „vláda“) vydanom vládou podľa ustanovenia § 186 ods. 7 ZVO, ktorým vláda môže ustanoviť konkrétne tretie štáty, alebo konkrétne tretie štáty v spojení s určitým druhom zákazky, kedy je verejný obstarávateľ a obstarávateľ pri uchádzačoch a záujemcoch so sídlom v týchto štátoch povinný aplikovať vyššie citované ustanovenia ZVO a uchádzača alebo zájemcu vylúčiť z verejného obstarávania¹.

Režim dobrovoľnej aplikácie je založený na rozhodnutí verejného obstarávateľa a obstarávateľa, pričom na účely praktickej aplikácie tohto režimu ustanovili vyššie uvedené novely ZVO vytvorenie zoznamu tretích štátov, ktorý vedie a aktualizuje Úrad pre verejné obstarávanie v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedeného, Úrad pre verejné obstarávanie v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí a Ministerstvom financií Slovenskej republiky pripravil zoznam tretích štátov (t. j. štátov, ktoré nie sú členskými štátmi Európskej únie), ktorým je vo vymedzenom rozsahu a za podmienok stanovených v medzinárodnej zmluve garantovaný prístup a rovnaké zaobchádzanie v procese verejného obstarávania v podmienkach Slovenskej republiky. Predmetný zoznam tretích štátov pritom rozlišuje tri základné kategórie medzinárodných zmlúv, ktoré je potrebné pri aplikácii ustanovenia § 10 ods. 4 ZVO zohľadniť, a to:

1. Medzinárodné zmluvy, ktoré uzavrela Európska únia – zoznam v časti I,
2. Medzinárodné zmluvy, ktoré uzavrela Slovenská republika – zoznam v časti II,
3. Multilaterálne zmluvy – Dohoda Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní (GPA) a Dohovor energetickej charty – zoznam v časti III a IV.

¹ táto koncepcia vychádza z dokumentu Európskej komisie – „Usmernenie týkajúce sa účasti uchádzačov a tovaru z tretích krajín na trhu verejného obstarávania v EÚ“ (<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/36601?locale=sk>)

V súvislosti s aplikáciou opatrení podľa § 10 ods. 4 ZVO a súvisiacich ustanovení je nevyhnutné, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ v prvom rade postupovali podľa nariadenia vlády, ak bude vydané. Vláda vydaním nariadenia vlády a ustanovením tretích štátov, resp. druhov zákaziek ustanoví aj povinné použitie § 10 ods. 4 ZVO a súvisiacich ustanovení ZVO a implicitne preberie aj zodpovednosť za vyhodnotenie dopadov označenia konkrétnych tretích štátov a druhov zákaziek z pohľadu dodržiavania záväzkov Slovenskej republiky, vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv.

V kontexte vyššie uvedeného úrad odporúča, aby verejní obstarávatelia a obstarávatelia už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania zverejnili informáciu, že budú uplatňovať opatrenia upravené v § 10 ods. 4 ZVO a súvisiacich ustanoveniach ZVO voči hospodárskym subjektom z tretích štátov, na základe ustanovení nariadenia vlády.

Ak nepôjde o tretie štáty, resp. druhy zákaziek ustanovené nariadením vlády, verejný obstarávateľ bude môcť na základe vlastného rozhodnutia aplikovať opatrenia § 10 ods. 4 ZVO a súvisiacich ustanovení a na tento účel vychádzať zo zoznamu tretích štátov pripraveného Úradom pre verejné obstarávanie v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí a Ministerstvom financií Slovenskej republiky. Na tento účel je nevyhnutné, aby verejný obstarávateľ/obstarávateľ mal identifikované, či v rozhodnom čase v ktorom bude uplatňovať tieto opatrenia voči hospodárskemu subjektu z konkrétného tretieho štátu existuje medzinárodná zmluva uzavretá so štátom sídla hospodárskeho subjektu, ktorá zaručuje vzájomne rovnaký a účinný prístup k verejnému obstarávaniu. V tejto súvislosti môže verejný obstarávateľ/obstarávateľ vychádzať zo zoznamu tretích štátov pripraveného Úradom pre verejné obstarávanie v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí a Ministerstvom financií Slovenskej republiky. V každom prípade však úrad odporúča, aby si verejný obstarávateľ/obstarávateľ v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí, Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky verifikoval existenciu medzinárodnej zmluvy uvedenej v tomto zozname vo vzťahu ku konkrétnemu tretiemu štátu, a to aj z dôvodu, že uzatváranie medzinárodných zmlúv je neustále prebiehajúcim procesom a rovnako z dôvodu možného uplynutia platnosti medzinárodných zmlúv uvedených v tomto zozname, ak boli uzavreté na dobu určitú, resp. z dôvodu ich možného vypovedania, alebo prerušenia ich vykonávania.

Na účely správnej aplikácie opatrení v § 10 ods. 4 ZVO je ďalej kľúčové správne interpretovať existujúce medzinárodné zmluvy predovšetkým z pohľadu ich vecného rozsahu v akom garantujú prístup a rovnaké zaobchádzanie v procese verejného obstarávania. V tejto súvislosti, na účely odstránenia pochybností, úrad odporúča verejným obstarávateľom/obstarávateľom, predovšetkým v prípade medzinárodných zmlúv, ktoré nemajú explicitne/exaktne vymedzený rámec reciprocity vo verejnom obstarávaní, požiadať v rámci súčinnosti o výklad/usmernenie konkrétny ústredný orgán štátnej správy, ktorý je gestorom takejto medzinárodnej zmluvy.

Medzinárodné zmluvy s tretími štátmi uzavreté Európskou úniou a taktiež multilaterálna dohoda o vládnom obstarávaní (GPA) majú v rámci svojich dojednaní pomerne exaktne upravený rámec pre oblasť verejného obstarávania. Pre prax verejného obstarávania bude v kontexte uplatňovania opatrení podľa § 10 ods. 4 ZVO náročnejšie posudzovať obsah medzinárodných zmlúv, ktoré exaktne nevymedzujú samostatnú kapitolu prístupu do verejného obstarávania. V tejto súvislosti sú to napríklad medzinárodné zmluvy uzavreté Slovenskou republikou s tretími štátmi, ktorých predmetom je ochrana a podpora investícií, ktoré slovenským investorom v prípade ich investícií v tretích štátoch zaručujú najmä priaznivé

podmienky, ochranu, rovnoprávne zaobchádzanie a zdržanie sa diskriminačných opatrení, ktoré by prekážali riadeniu, udržiavaniu, využívaniu, disponovaniu a správe investícií v tretích štátoch. Uvedené zmluvy nemajú univerzálnu pôsobnosť na všetky hospodárske subjekty, ale predstavujú záväzok štátu nediskriminovať investorov, ktorí zrealizovali svoju investíciu.

Vo vzťahu k výkladu (interpretácii) predmetných medzinárodných zmlúv, resp. jednotlivých ustanovení týchto zmlúv, je zároveň potrebné postupovať so zreteľom na ustanovenia týkajúce sa výkladu medzinárodných zmlúv obsiahnuté vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve, ktorého je Slovenská republika zmluvnou stranou.²

V prípade medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií je potrebné garantovať zo strany Slovenskej republiky v rozsahu konkrétnej zmluvy nediskriminačné zaobchádzanie s investormi, ktorí spĺňajú definíciu príslušnej zmluvy. V prípade existujúcich medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií je potrebné brať do úvahy z pohľadu možného rizika ich porušenia vo vzťahu k uplatňovaniu opatrení podľa § 10 ods. 4 ZVO niekoľko faktorov. V prvom rade je to povaha opatrenia, ktoré umožňuje verejnému obstarávateľovi/obstarávateľovi uplatniť uvedené ustanovenie ZVO. T. j. z pohľadu potencionálneho porušenia týchto medzinárodných zmlúv je napr. menej rizikové uplatňovať opatrenia voči tzv. iným osobám z tretích štátov, ktoré poskytujú kapacity na účely preukázania splnenia podmienok účasti, ako uplatňovať opatrenie priamo voči hospodárskemu subjektu z tretieho štátu, ktorý sa priamo zúčastňuje v procese verejného obstarávania. Rovnako má v tejto súvislosti zásadný význam posúdenie, či hospodársky subjekt z tretieho štátu, s ktorým má Slovenská republika uzavretú medzinárodnú zmluvu o ochrane a podpore investícií, už má v rámci Slovenskej republiky realizovanú investíciu a či sa táto investícia týka oblasti, ktorej sa týka verejné obstarávanie, ktorého sa takýto hospodársky subjekt z tretieho štátu zúčastňuje.

V kontexte medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií a Dohovoru energetickej charty úrad z hľadiska minimalizácie rizík ich porušovania odporúča, aby verejní obstarávatelia/obstarávatelia už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania zverejnili informáciu, či budú uplatňovať opatrenia upravené v § 10 ods. 4 ZVO voči hospodárskym subjektom z tretích štátov. Zverejnením tejto informácie už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania budú mať hospodárske subjekty z dotknutých tretích štátov vopred explicitne zverejnenú informáciu o uplatňovaní opatrení podľa § 10 ods. 4 ZVO, v dôsledku čoho budú musieť dotknuté hospodárske subjekty pri prípadnej účasti zohľadniť riziko uplatňovania týchto opatrení. Zároveň úrad odporúča verejným obstarávateľom/obstarávateľom na účely usmernenia a správneho výkladu medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií vrátane ochrany investícií obsiahnutej v Dohovore energetickej charty požiadať o súčinnosť Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktoré je kompetenčne vecným gestorom týchto zmlúv. V intenciách uvedeného môžu verejní obstarávatelia/obstarávatelia požiadať o súčinnosť Ministerstvo financií Slovenskej republiky prostredníctvom emailového kontaktu arbitration@mfsr.sk, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky prostredníctvom emailového kontaktu mepo@mzv.sk a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky prostredníctvom emailového kontaktu petra.dubekova@mhsr.sk.

² Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 15/1988 Zb. zo 4. septembra 1987 o Viedenskom dohovore o zmluvnom práve (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1988/15/>); v súvislosti s uzatváraním medzinárodných zmlúv je možné zároveň dať do pozornosti dokumenty „Pravidlá pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax“ a „Metodický pokyn na vykonanie Pravidiel pre uzatváranie medzinárodných zmlúv“, ktoré sú dostupné na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (https://www.mzv.sk/zahranicna_politika/staty_sveta-medzinarodne_zmluvy)

I. Zoznam tretích štátov, s ktorými má Európska únia zmluvu ošetrujúcu prístup subjektov na vnútorný trh a problematiku verejného obstarávania³

Štát/Spoločenstvo	Odkaz na zmluvu	Poznámka
Andské spoločenstvo	Dokument 22012A1221(01)	
Arménska republika	Dokument 22018A0126(01)	
Čilská republika	Dokument 32002D0979	
Gruzínsko	Dokument L:2014:261:TOC	
Iracká republika	Dokument 22012A0731(01)	
Japonsko	Kapitola 10 - VLÁDNE OBSTARÁVANIE	
Kanada	Kapitola 19 - VLÁDNE OBSTARÁVANIE	
Kazašská republika	Dokument 22016A0204(01)	
Kirgizská republika	Dokument L:1999:196:TOC	
Kórejská republika	Dokument L:2011:127:TOC	
Mercosur	Kapitola - VLÁDNE OBSTARÁVANIE	
Spojené štáty mexické	Kapitola o verejnom obstarávaní	
Moldavská republika	Dokument L:2014:260:TOC	
Singapurská republika	Dokument 22019A1114(01)	
Ukrajina	Dokument L:2014:161:TOC	
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Dokument 22021A0430(01)	
Vietnamská socialistická republika	Dokument L:2020:186:TOC	

³ doplňujúce informácie o zmluvách uzatváraných EÚ je možné nájsť aj prostredníctvom nasledujúcich odkazov https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/international-public-procurement/bilateral-relations-non-eu-countries_en, <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/free-trade-agreements>, <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

II. Zoznam tretích štátov, s ktorými Slovenská republika uzavrela bilaterálnu zmluvu o ochrane a podpore investícií

Štát	Odkaz na zmluvu	Gestor
Bielorusko	<u>468/2006</u>	Ministerstvo financií SR
Bosna a Hercegovina	<u>455/2009</u>	Ministerstvo financií SR
Čínska ľudová republika (+ Dodatkový protokol)	<u>37/2000</u>	Ministerstvo financií SR
	<u>259/2007</u>	Ministerstvo financií SR
Egyptská arabská republika	<u>159/200</u>	Ministerstvo financií SR
Izraelský štát	<u>369/2003</u>	Ministerstvo financií SR
Jordánske hášimovské kráľovstvo	<u>249/2010</u>	Ministerstvo financií SR
Kanada	<u>26/2012</u>	Ministerstvo financií SR
Kazašská republika	<u>191/2016</u>	Ministerstvo financií SR
Kórejská republika	<u>4/2006</u>	Ministerstvo financií SR
Kórejská ľudovodemokratická republika (+ Dodatkový protokol)	<u>180/1999</u>	Ministerstvo financií SR
	<u>502/2009</u>	Ministerstvo financií SR
Kubánska republika	<u>288/1998</u>	Ministerstvo financií SR
Kuvajtský štát	<u>258/2012</u>	Ministerstvo financií SR
Libanonská republika	<u>223/2010</u>	Ministerstvo financií SR
Malajzia	<u>36/2012</u>	Ministerstvo financií SR
Marocké kráľovstvo	<u>94/2014</u>	Ministerstvo financií SR
Moldavská republika	<u>398/2009</u>	Ministerstvo financií SR
Nórske kráľovstvo	<u>530/1992</u>	Ministerstvo financií SR
Ruská federácia	<u>48/1997</u>	Ministerstvo financií SR
Severomacedónska republika	<u>248/2011</u>	Ministerstvo financií SR
Singapurská republika	<u>286/2007</u>	Ministerstvo financií SR
Spojené štáty americké (+ Dodatočný protokol)	<u>193/1995</u>	Ministerstvo financií SR
	<u>552/2004</u>	Ministerstvo financií SR
Spojené štáty mexické	<u>41/2009</u>	Ministerstvo financií SR
Srbsko a Čierna Hora (+ Dohoda o zmene)	<u>68/1999</u>	Ministerstvo financií SR
	<u>393/2005</u>	Ministerstvo financií SR

Štát	Odkaz na zmluvu	Gestor
Sýrska arabská republika	512/2009	Ministerstvo financií SR
Švajčiarska konfederácia	459/1991	Ministerstvo financií SR
Tadžická republika	26/1997	Ministerstvo financií SR
Turecká republika	391/2013	Ministerstvo financií SR
Turkménsko	235/1999	Ministerstvo financií SR
Ukrajina	271/2009	Ministerstvo financií SR
Uzbecká republika	101/1999	Ministerstvo financií SR
Vietnamská socialistická republika	247/2011	Ministerstvo financií SR

III. Zoznam tretích štátov, ktoré sú súčasťou multilaterálnej Dohody o verejnom obstarávaní (GPA) uzavretej v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO)⁴

Štát	Odkaz na dohodu
Arménska republika	e-GPA portál: Arménsko
Aruba (Holandské kráľovstvo)	e-GPA portál: Aruba
Austrálsky zväz	e-GPA portál: Austrália
Čierna Hora	e-GPA portál: Čierna Hora
Čínsky Tchaj-pej	e-GPA portál: Čínsky Tchaj-pej
Hongkong (Čínska ľudová republika)	e-GPA portál: Hongkong
Island	e-GPA portál: Island
Izraelský štát	e-GPA portál: Izrael
Japonsko	e-GPA portál: Japonsko
Kanada	e-GPA portál: Kanada
Kórejská republika	e-GPA portál: Kórea
Lichtenštajnské kniežatstvo	e-GPA portál: Lichtenštajnsko
Moldavská republika	e-GPA portál: Moldavsko
Nórske kráľovstvo	e-GPA portál: Nórsko
Nový Zéland	e-GPA portál: Nový Zéland

⁴ Bližšie informácie o GPA je možné nájsť na webovom sídle WTO (https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm)

Singapurská republika	e-GPA portál: Singapur
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	e-GPA portál: Spojené kráľovstvo
Spojené štáty americké	e-GPA portál: Spojené štáty americké
Švajčiarska konfederácia	e-GPA portál: Švajčiarsko
Ukrajina	e-GPA portál: Ukrajina

IV. Zoznam tretích štátov, ktoré pristúpili ku Dohovoru energetickej charty (175/2000 Z. z.) a ktorých investície v energetickom sektore podliehajú ochrane v zmysle príslušných článkov Dohovoru energetickej charty

Štát	Gestori
Afganský islamský emirát	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Albánska republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Arménska republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Azerbajdžanská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Bieloruská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Bosna a Hercegovina	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Čierna Hora	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Gruzínska republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Island	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Japonsko	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Jemenská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Jordánske hášimovské kráľovstvo	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Kazašská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Kirgizská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR

Štát	Gestori
Lichtenštajnské kniežatstvo	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Moldavská republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Mongolsko	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Nórske kráľovstvo	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Severomacedónska republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Švajčiarska konfederácia	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Tadžická republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Turecká republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Turkménsko	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Ukrajina	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR
Uzbeká republika	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR